

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Dykkar ref.:

Vår dato: 16.03.2015

Vår ref.: 2015/696

Arkivnr.: 433.0

Ivar Hetland
Hetlandsvegen 347
4387 BJERKREIM

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Løyve til utsetjing av utanlandske treslag til skogproduksjon sitkagran, Hetland gnr/bnr 80/6 Bjerkreim

Ivar Hetland har søkt om å planta sitkagran på gnr/bnr 80/6 i Bjerkreim kommune i Rogaland. Arealet er på om lag 75 dekar og er på utmarksbeite med noverande edellauvskog, myr og kysthei. Vår vurdering er at utsetjinga i liten grad medfører risiko for vesentlege uheldige følgjer for naturmangfaldet. Søkar får på bestemte vilkår løyve til å setja ut 12 000 sitkagran på eigedommen.

Me viser til søknad, mottatt 15.01.2015, og synfaring 03.02.2015, der du søker om å planta utanlandske treslag til skogproduksjon på gnr/bnr 80/6 i Bjerkreim kommune.

Heimel

Utsetjing av utanlandske treslag krev godkjenning frå Fylkesmannen i samsvar med *forskrift om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (25.05.2012 nr. 460, jf. naturmangfaldlova kap. IV.*

Søknaden

Du har søkt om å planta til eit felt med totalareal på omlag 105 daa og produktivt areal på omlag 80 daa med 20 000 plantar av sitkagran. Ved nærare oppmåling av felta med kartverktøy, viser det seg at feltet tilsvarende eit totalareal på 75 daa, og eit produktivt areal på omlag 48 daa, noko som tilsvarende 12 000 tre.

Det aktuelle arealet er på eigedomen din 80/6 i Bjerkreim.

Fylkesmannen si vurdering

Formålet med forskrifta er å hindra at planting av utanlandske treslag gir uheldige konsekvensar for naturmangfaldet. Det er sentralt å sikra at forvaltingsmåla for naturtypar og artar ikkje blir trua av dei framande artane, direkte eller indirekte, jf. naturmangfaldlova §§ 4 og 5. Alle offentlege vedtak som kan ha verknader for naturmangfaldet skal vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8 – 12.

§ 8 set krav om at vedtak bygger på kjend kunnskap. Sitkagran er vurdert av Artsdatabanken som ein art med svært stor risiko for naturleg spreiding med skadelege økologiske verknader for norsk natur (Norsk svarteliste 2012), noko det skal vera høg terskel for å gje løyve til å setja ut.

Tabellen under viser kartlagde prioriterte naturtyper og raudlista artar nærare enn 2 km frå eitt av dei to utplantingsområda, retning frå feltet og kva verdi dei har. Me har vidare vurdert påverknaden på prioriterte naturtyper og raudlista artar i ein avstand på 5 km frå utplantingane.

Områdenamn	Naturtype	Verdi	Avstand til utsetjingsområdet	Retning frå utsetjingsområdet
Hetland	Gammal fattig edellauvskog	A – svært viktig	30 m	Sør for feltet
Hetland	Kvit tigerspinnar (EN), grått lyngheifly og gulflekksmygar (NT)	Sterkt trua (EN) Nær trua (NT)	400 m	Sør for feltet
Nålknuten	Klokkesøte	Sårbar (VU)	1,05 km	Nordaust for feltet
Dybingenmyrene	Intakte låglandsmyrer	B – viktig	1,18 km	Søraust for feltet
Engjadalen	Saaristoa firma (edderkopp)	Sårbar (VU)	1,50 km	Sør(vest) for feltet
Tengesdal	Beiteskog	B – viktig	1,86 km	Søraust for feltet
Grastjørna	Intakte låglandsmyrer	B – viktig	1,94 km	Vest for feltet
Ognavatn	Intakte låglandsmyrer	B – viktig	1,98 km	Nordvest for feltet

Plantefeltet legg beslag på areal som er utmarksbeiteareal, i hovudsak i edellauvskog, men også dels på myr og kysthei. Her er ingen registreringar av trua artar eller naturtyper.

Det omsøkte feltet, og eigedommen elles, inneheld nokre gamle, og delvis store eiker. Store eiker med omkrins på minst 2 meter, eller synleg hole eiker med omkrins på minst 95 cm inngår i den utvalde naturtypen «Hole eiker» etter forskrift av 13. mai 2011 om utvalde naturtyper § 3. Desse store eikene er levestad for mange andre, og ofte sjeldne og trua artar, og er difor svært viktige. Ein kan ikkje utan vidare hogga slike eiker, då det tar veldig lang tid å få opp nye tre som kan erstatta dei. Det er også viktig å ta vare på ein del mindre og yngre tre, slik at artane som er avhengige av eika ikkje forsvinn når dei gamle og store eikene til slutt dør/forsvinn. Dette er nok også noko av årsaka til at det etter forskrift om berekraftig skogbruk heller ikkje er lov med treslagskifte i edellauvskog med middels eller høg bonitet.

Eikene på Hetland har ikkje blitt målte, så det er uvisst om kor mange av dei som går inn under definisjonen av den utvalde naturtypen «Hole eiker», eller ikkje. Ut frå augnemål er truleg dei fleste større eikene i det omsøkte feltet for små til å vera utvalde, medan nokre få ligg heilt på grensa. Av rekrutteringsårsaker er det likevel viktig at desse får stå og utvikla seg fritt. Med andre ord kan dei ikkje hoggast, og det bør ikkje plantast sitkagran tett opptil dei, slik at dei vert skugga ut. Daude tre og daud ved bør også få stå/ligga i fred.

Med same bakgrunn har Fylkesmannen tatt ut eit arealet med edellauvskog (2,6 daa) frå plantefeltet, (sjå kartvedlegg).

Inne i det omsøkte feltet ligg det også fleire felt som er markert som myr i AR5. Me fekk opplyst om at det hadde blitt grøfta rundt myra i nordaust for 20-30 år sidan. Dei andre myrområda vart det ikkje sagt noko om, og dei gav tilsynelatande preg av å vera ugrøfta. Etter forskrift om berekraftig skogbruk er det forbode å nygrøfta myr og sumpskog med sikte på skogproduksjon. Dette vil seia at det ikkje skal gravast nye grøfteløp, verken i myra som det var grøfta rundt før forbodet kom, eller i dei ugrøfta myrane.

Rundt utsetjingsområdet er det mykje skog, både planta og naturleg. I sør og søraust er det flott og stor eikeskog, medan det i aust er plantefelt med sitkagran og lerk. I vest grensar feltet mot kysthei med utmarksbeite med uviss hevd. Heilt i nord er det eit felt med dyrka mark. Utanfor dette er det veldig variert, med både kysthei, myr, dyrkamark, planta skog og naturleg skog i området. Omlag ein km sørvest frå det omsøkte feltet ligg Hetland statskog, ein stor, samanhengande planteskog.

Ut frå føre-var-prinsippet (§ 9) er det viktig å sikra seg mot framtidig frøspreiing frå plantefeltet. Rutinar for internkontroll, eller eit system som på annan måte hindrar at utsetjinga påfører økosystemet skade, må innarbeidast i verksemda, og skal kunna visast fram etter førespurnad frå kontrollerande etat. I samband med utsetjing av utanlandske treslag er det spesielt viktig at ein har eit system for tiltak som minskar risikoen for spreiiing.

Påverknad av økosystemet skal vurderast ut frå samla belastning som økosystemet er, eller blir utsett for (§ 10).

Bortsett frå myr, noko edellauvskog og einskilte store eiketre og gadd, kan me i dette høvet kan ikkje sjå at tiltaket direkte legg beslag på, eller vesentleg truar, stadeigne naturkvalitetar. Eit område med gammal eikeskog rett sør og søraust for feltet er den næraste prioriterte naturtypen. Sitkagran har ikkje så lett for å spreia seg naturleg til andre skogtypar. Då er myr, kystlynghei og andre opne naturtypar meir utsette. Det er 1,18 km til næraste opne naturtype, som er Dybingenmyrene, ei viktig intakt låglandsmyr søraust for det omsøkte feltet. To andre intakte låglandsmyrer ligg vest for feltet. Vanleg vindretning er vest og nordvest – noko som gjer at det vil vera lite sannsynleg at sitkagrana spreier seg vestover og nordover, der kor det meste av det opne landskapet er. I dei andre himmelretningane er det eksisterande skog, både planta og naturleg, mellom dei omsøkte felta og dei opne prioriterte naturtypane. Denne skogen vil kunna fanga opp mesteparten av frøa frå sitkagrana, og samstundes verka som eigne frøkjelder til dei prioriterte naturtypane.

Ettersom sitkagrana her skal plantast i eit område med ein del annan planteskog og framande treslag, og eksisterande plantefelt med utanlandske treslag, norsk gran eller lauvskog er mykje nærare dei prioriterte naturtypane og raudlista artane enn dei omsøkte felta, vil dei omsøkte bestandane utgjera ein liten skilnad på det totale frøpresset. Fylkesmannen i Rogaland vurderer ei utsetjing av sitkagran i område som alt har mykje sitkagran og framande treslag, til å ha liten ekstra negativ påverknad på økosystemet i området.

§11 adresserer ansvaret for eventuelle skadar på naturmiljøet til tiltakshavaren. Kostnadar ved å bøta på eventuelle skadar, eller ved å førebyggja skadar, skal dekkast av tiltakshavar, så langt dei er innanfor rimelege grenser.

Driftsmetodar og teknikkar skal i utgangspunktet ta best mogleg omsyn til naturmiljøet, slik at resultatet gir dei beste samfunnsmessige resultata (§12).

Du søker om å planta i eit område med mykje sitkagran og lerk, slik at plantinga utgjer ei lita endring av frøpresset på områda rundt. Ei god stund framover vil det aller meste av frøspreiinga stamma frå sitkagran etablert før denne godkjenningsordninga tredde i kraft i 2012. Søkar pliktar seg til å hindra spreiiing frå det tidspunktet sitkagran planta før 2012 er avverka. Dette vil i praksis seia luking, hogst og fjerning av sitkagranoppslag som er utanfor feltet. For at dette skal kunna gjennomførast i praktis, kan det vera aktuelt å skriva avtalar med naboane for å sikra at du kan gå inn og fjerna spreidd sitkagran på deira eigedom, dersom det skulle bli aktuelt.

Under føresetnad av at framtidig spreiiing av sitkagran blir overvaka og handtert som nemnt, kan me ikkje sjå at den omsøkte plantinga vil vera til vesentleg skade for naturmangfaldet.

Dette dokumentet må gjerast kjent og overførast samtidig som eventuelt eigarskifte til ny eigar.

Vedtak og vilkår

Fylkesmannen gir med dette løyve til å setja ut til saman 12 000 sitkagran på 75 daa, avmerka på kart vedlagt løyvet.

Vilkår:

- Spreiing frå sitkagran etablert frå bestandar etter dette løyvet skal overvakast og fjernast.
- Skogeigar skal utarbeida ein plan for internkontroll som skal visast fram ved eventuelle tilsyn. I tråd med § 10 i forskrifta skal denne minst innehalda:
 - Rutinar du følgjer for å sikra at krav i eller i medhald av *forskrift om utsetjing av utanlandske treslag*, samt vilkår i dette løyvet vert følgde.
 - Rutinar du følgjer dersom det oppstår avvik, samt opplysingar om kven som er ansvarlege for at rutinane bli følgde.
 - Rutinar du følgjer for å hindra at avvik gjentar seg og opplysingar om kven som er ansvarlege.
- Trea skal hoggast seinast ved biologisk hogstmogen alder.
- Det skal ikkje setjast att livslaupstre av utanlandske treslag ved hogst (jf. forskrifta).
- Ved avvik frå vilkåra eller forskrifta kan ansvarleg styresmakt oppheva, endra, eller setja nye vilkår i løyvet i samsvar med naturmangfaldloven § 67. Ved eventuelt pålegg om tilbakeføring av areala vil kostnadene bli lagde på skogeigar.
- Store eller hole eiketre skal ikkje hoggast, og det skal heller ikkje plantast for nær opptil desse trea.
- Det skal ikkje gravast nye grøfteløp i, eller rundt myr.

Dette løyvet er gyldig i 5 år frå den dato det er gitt. Dersom tiltaket ikkje er gjennomført innan fristen, og det ikkje ligg føre søknad om utsett frist, vert løyvet automatisk trekt tilbake.

Klage

Du kan klaga på vedtaket innan 3 veker etter du har mottatt dette brevet, jf. forvaltningslova sine reglar. Ein eventuell klage skal sendast til Fylkesmannen i Rogaland. Dersom Fylkesmannen ikkje gjer om eige vedtak, skal klagen handsamast av Miljødirektoratet.

Med helsing

Per Kristian Austbø
ass. fylkesmiljøvernssjef

Torborg Berge
rådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk av Fylkesmannen i Rogaland og krev difor ikkje signatur.

Sakshandsamar: Torborg Berge
Sakshandsamar telefon: 51 56 89 39
E-post: fmrotbe@fylkesmannen.no

Kopi til:			
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	Vikeså

Vedlegg:
Kart løyve til å setja ut utanlandske treslag til skogproduksjon, Hetland gnr/bnr 80/6 Bjerkreim